

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ભારત સંઘ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

કુનીસેટ્ટી સત્યનારાયણા

નવેમ્બર ૨૨, ૨૦૦૬

[ન્યાયમૂર્તિ એસ. બી. સિન્હા અને ન્યાયમૂર્તિ માર્કંડેય કાટજી]

સેવા કાયદો:

લાયકાત પર કારકુન તરીકે હોદ્દાની નિમણૂક-શાળા છોડવાના પ્રમાણપત્રમાં અનુસૂચિત જનજાતિ તરીકે ખોટી રીતે દર્શાવવામાં આવેલા હોદ્દાની જાતિ-વિભાગીય પરીક્ષામાં હાજર થઈને અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત પદ સામે પસંદ કરાયેલ-અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત

પદ સામે વધુ બઢતી આપવામાં આવી-તેણે બનાવટી જાતિ પ્રમાણપત્ર પર નોકરી મેળવી છે કે કેમ તે અંગે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી-'તે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો નથી' તે સ્વીકારવામાં આવ્યો-કલેક્ટર જાતિ પ્રમાણપત્ર રદ કરવાનો આદેશ આપે છે અને તેની સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરે છે-રાજ્ય સરકારને અપીલ કરો-રાજ્ય સરકાર દ્વારા નામંજૂર કરાયેલ-આરોપ પત્રનો અમલ ~ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ-ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ હાલની ફાઇલિંગ પિટિશન તેમને કેટના નિર્દેશોનું પાલન કરવાને બદલે મેમ પર આરોપ મૂકવા માટે જવાબ દાખલ કરવા નિર્દેશ આપે છે, તેમણે અપીલ પર-હાઈકોર્ટ દ્વારા મંજૂર-રિટ પિટિશન દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું, ધાર્યું:સામાન્ય રીતે આરોપપત્ર સામે કોઈ અપીલ થતી નથી-એ રિટ ત્યારે જ હોય છે જ્યારે પક્ષકારના અધિકારક્ષેત્રના કેટલાક અધિકારનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે અદાલતો દ્વારા આરોપપત્ર/કારણદર્શક નોટિસને રદ કરવા માટે થવો જોઈએ નહીં-તેથી, ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો વિવાદિત ચુકાદો સાચો નથી અને રદ કરવામાં આવે છે-ટ્રિબ્યુનલના આદેશને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે-આરોપનો જવાબ રજૂ કરવા માટે નિમણૂક કરાયેલ સત્તાધિકારી કાયદા અનુસાર નિર્ણય લઈ શકે છે-ભારતનું બંધારણ-લેખિત અધિકારક્ષેત્ર-ઉપયોગ.

પ્રતિવાદીની શરૂઆતમાં એસ. એસ. સી. પરીક્ષામાં મેળવેલા ગુણના આધારે ભારત સંઘના ટપાલ વિભાગમાં કારકુન તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી

હતી.શાળા છોડવાનું પ્રમાણપત્ર સૂચવે છે કે તે આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યના અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો છે.ત્યારબાદ પ્રતિવાદી અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત પદ સામે અપર ડિવિઝન કલર્કના પદ પર બઢતી માટે વિભાગીય પરીક્ષામાં હાજર થયો હતો અને તેની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.તેમને આગામી ઉચ્ચ પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી, જે અનુસૂચિત જનજાતિ વર્ગ માટે પણ અનામત હતું.

પ્રતિવાદીને કારણ દર્શાવવા માટે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી કે તેણે બનાવટી જાતિ પ્રમાણપત્ર પર નોકરી મેળવી છે કે કેમ.ઉપરોક્ત કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં, પ્રતિવાદીએ સ્વીકાર્યું કે તે 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો નથી, પરંતુ તે 'કાપૂ' સમુદાયનો છે, જે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય નથી.તદનુસાર પ્રતિવાદીની સર્વિસ બુકમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તે 'ઓસી' સમુદાયનો છે.બાદમાં, કલેક્ટરે પ્રતિવાદીનું જાતિ પ્રમાણપત્ર રદ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો અને નિમણૂક અધિકારીને પ્રતિવાદી સામે કાર્યવાહી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.નારાજ થયેલા પ્રતિવાદીએ રાજ્ય સરકાર સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, જેનો નિકાલ કરીને ટપાલ વિભાગને પ્રતિવાદી સામે યોગ્ય શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.પરિણામે, વિભાગે પ્રતિવાદીને તેની સામે કેટલાક આરોપો ઘડતા આરોપ પત્ર બહાર પાડ્યો હતો.ઉપરોક્ત ચાર્જ મેમોને જવાબ

આપવાને બદલે, પ્રતિવાદીએ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ઓ. એ. દાખલ કર્યો હતો, જેનો નિકાલ અરજદારને ચાર્જ મેમોમાં તેનો જવાબ રજૂ કરવાના નિર્દેશ સાથે કરવામાં આવ્યો હતો અને જવાબ રજૂ કર્યા પછી શિસ્ત સત્તામંડળે તેના પર વિચાર કરવો જોઈએ.કોઈ પણ જવાબ દાખલ કરવાને બદલે પ્રતિવાદીએ હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી જેને હાઈકોર્ટ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.એટલે વર્તમાન અપીલ.

પ્રતિવાદીએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમની સામેના આરોપની પહેલેથી જ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને અગાઉની કાર્યવાહીમાં તેમને આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા; અને આક્ષેપિત આરોપ મેમો બેવડા જોખમ સમાન હશે અને તેથી ગેરકાયદેસર છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું:૧/૧/ હાઈકોર્ટ રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવામાં ન્યાયી ન હતી.તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક નોટિસ સામે કોઈ રિટ નથી.[૨૬૨-સી-ડી]

એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયર, બિહાર સ્ટેટ હાઉસિંગ બોર્ડ વિરુદ્ધ રામદેશ કુમાર સિંહ અને અન્યો, જેટી (૧૯૯૫) ૮ એસસી ૩૩૧; સ્પેશિયલ ડિરેક્ટર અને અન્યો વિરુદ્ધ મોહમ્મદ ગુલામ ગૌસ અને અન્યો, એઆઈઆર (૨૦૦૪) એસસી ૧૪૬૭; ઉલગપ્પા અને અન્યો વિરુદ્ધ ડિવિઝનલ કમિશનર, મૈસૂર અને અન્યો, ૧૨૦૦૧) ૧૦ એસસીસી ૬૩૯ અને ચુપી રાજ્ય વિરુદ્ધ બ્રહ્મ દત્ત શર્મા અને અન્યો, એઆઈઆર (૧૯૮૭) એસસી ૯૪૩ વગેરે પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૨ માત્ર આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક નોટિસ કાર્યવાહીના કોઈ કારણને જન્મ આપતી નથી, કારણ કે તે કોઈ પણ પક્ષના અધિકારોને અસર કરતો પ્રતિકૂળ આદેશ નથી, સિવાય કે તે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યો હોય.શક્ય છે કે કારણદર્શક નોટિસના જવાબ પર વિચાર કર્યા પછી અથવા તપાસ કર્યા પછી સંબંધિત અધિકારી કાર્યવાહીને પડતી મૂકી શકે અને/અથવા એવું માની શકે કે આરોપો સ્થાપિત નથી થયા.તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે કોઈ પણ પક્ષના કોઈ અધિકારનું ઉદ્ધંધન થાય છે ત્યારે રિટ હોય છે.માત્ર કારણદર્શક નોટિસ અથવા આરોપપત્ર કોઈના પણ અધિકારનું ઉદ્ધંધન કરતું નથી.જ્યારે કોઈ પક્ષને પ્રતિકૂળ અસર કરતી કોઈ સજા અથવા અન્ય આદેશ લાદતો અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે જ તે પક્ષને કોઈ ફરિયાદ હોવાનું કહી શકાય.[૨૬૨-એફ-જી]

૨.૧ રીટ અધિકારક્ષેત્ર એ વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્ર છે અને તેથી કલમ ૨૨૬ હેઠળની આવી વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ સામાન્ય રીતે કારણદર્શક નોટિસ અથવા આરોપપત્રને રદ કરીને થવો જોઈએ નહીં.[૨૬૨-એચ]

૨.૨ તેમાં કોઈ શંકા નથી કે, કેટલાક ખૂબ જ દુર્લભ અને અપવાદરૂપ કેસોમાં ઉચ્ચ અદાલત આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક નોટિસને રદ કરી શકે છે જો તે સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વિના અથવા અન્ય કોઈ કારણસર જો તે સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર હોય તો.જો કે, સામાન્ય રીતે ઉચ્ચ અદાલતે આવી બાબતમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.[૨૬૩-એ]

૨.૩ જો મેમો હેઠળ લગાવવામાં આવેલા આરોપની અગાઉ કોઈ સક્ષમ અધિકારી દ્વારા નિયમિત તપાસમાં તપાસ કરવામાં આવી હોત, અને જો તે જ આરોપમાં હોદ્દેદારને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો હોત, તો બીજી તપાસ યોગ્ય ન હોત.જો કે, વર્તમાન કેસમાં ચાર્જ મેમો હેઠળ પ્રતિવાદી સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોની કોઈ પણ સત્તાધિકારી દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તે આરોપોમાંથી તેને મુક્ત કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી, તે બેવડા સંકટનો કેસ નથી.[૨૬૩-સી-ડી]

૩. વર્તમાન કેસમાં, અગાઉની કાર્યવાહીમાં એવું કોઈ તારણ નોંધવામાં આવ્યું ન હતું કે પ્રતિવાદીએ તેને આપવામાં આવેલી કોઈપણ બઢતી માટે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો લાભ લીધો ન હતો. હકીકતમાં, સત્તામંડળને સંતોષ થયો હતો કે તેમણે સેવામાં અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવાર તરીકે નહીં પણ 'ઓસી' ઉમેદવાર તરીકે પ્રારંભિક પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. જોકે, એવું લાગે છે કે તેમની અનુગામી બઢતી અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત હોદ્દાઓની વિરુદ્ધ હતી, જેમાં તેઓ સંકળાયેલા ન હતા. એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદીએ બે બઢતી મેળવવા માટે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો લાભ લીધો હતો—એક યુ. ડી. સી. તરીકે અને બીજી એલ. એસ. જી. કારકુન તરીકે, આ આધાર પર કે તે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો છે, અને આ જ કારણોસર સત્તાવાળાઓએ આક્ષેપિત ચાર્જ મેમો જારી કર્યો હતો. આથી, હાઈકોર્ટનો વિવાદિત ચુકાદો સાચો નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે. જોકે, સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા લેવામાં આવેલો મત સાચો છે. પ્રતિવાદીને આરોપ પત્રમાં પોતાનો જવાબ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે અને સંબંધિત સત્તામંડળે કાયદા અનુસાર ઝડપથી નિર્ણય લેવો જોઈએ. (૨૬૩-એફ-જી-એચ; ૨૬૪-બી)

લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર દિલ્હી અને અન્યો વિરુદ્ધ એચ. સી. નરેન્દ્ર સિંહ,  
(૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૩૪૨,  
વિશિષ્ટ.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન:૨૦૦૬ની સિવિલ અપીલ ૫૧૪૫.

હૈદરાબાદ ખાતેની આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને આદેશની તારીખ  
૨૨-૩-૨૦૦૬ માંથી રિટ પિટિશન નંબર ૭૪૦૯/૨૦૦૪ માં.

અપીલકર્તાઓ માટે જી. ઈ. વાહનવતી, એસ. જી., હરિકેશ બરુઆ અને  
વી. કે. વેન્ના.

પ્રતિવાદી માટે ટીએલ વિશ્વનાથન ઐયર, બી શ્રીધર અને કે રામકુમાર  
(મેસર્સ કે રામકુમાર એન્ડ એસોસિએટ્સ માટે).

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ માર્કેડેય કાટજુ દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.  
રજા આપવામાં આવી છે.

૨૦૦૪ની રિટ પિટિશન નંબર ૭૪૦૯માં આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટના વિવાદિત ચુકાદા અને તારીખ ૨૨/૦૩/૨૦૦૬ ના આદેશ સામે આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

પક્ષકારો માટે વિદ્વાન સલાહ સાંભળી અને રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો.

પ્રતિવાદીની શરૂઆતમાં એસ. એસ. એલ. સી. પરીક્ષામાં તેમના દ્વારા મેળવેલા ગુણના આધારે ૩૦/૧૧/૧૯૬૫ પર ભારત સંઘના ટપાલ વિભાગમાં કારકુન તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદીનું એસ. એસ. એલ. સી. પ્રમાણપત્ર સૂચવે છે કે તે 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો છે, જે આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્યમાં અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય છે.

ત્યારબાદ પ્રતિવાદી અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત પદ સામે અપર ડિવિઝન ક્લર્કના પદ પર બઢતી માટે વિભાગીય પરીક્ષા માટે હાજર થયો હતો અને પ્રતિવાદીને અનુસૂચિત જનજાતિ વર્ગમાં અપર ડિવિઝન ક્લર્ક તરીકે બઢતી આપવામાં આવી હતી.તેમના બઢતીના આદેશમાં ખાસ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેમને ૨૭/૧૨/૧૯૭૬ ના બઢતી આદેશ દ્વારા અનુસૂચિત જનજાતિ શ્રેણી હેઠળ ઉચ્ચ વિભાગ કારકુન તરીકે બઢતી આપવામાં

આવી છે.ત્યારબાદ, ૧૯૮૭ માં, તેમને ફરીથી અનુસૂચિત જનજાતિ વર્ગ માટે અનામત પદ પર આગામી ઉચ્ચ પદ, એટલે કે એલ. એસ. જી. કેડરમાં બઢતી આપવામાં આવી હતી.

૨૮/૧૧/૧૯૯૪ પર, પ્રતિવાદીને કારણ દર્શાવવા માટે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી કે તેણે બનાવટી જાતિ પ્રમાણપત્ર પર નોકરી મેળવી છે કે કેમ.ઉપરોક્ત કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં, પ્રતિવાદીએ સ્વીકાર્યું કે તે 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો નથી, પરંતુ તે 'કાપૂ' સમુદાયનો છે, જે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય નથી.કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં પ્રતિવાદીએ એમ પણ જણાવ્યું હતું કે એસ. એસ. સી. રજિસ્ટરમાં ખોટો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે તે 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો છે, જે તેના નિરક્ષર પિતા દ્વારા આપવામાં આવેલી ઘોષણાના આધારે છે, જેમણે પ્રતિવાદીને ૧૧ વર્ષની ઉંમરે શાળામાં પ્રવેશ અપાવ્યો હતો.

તારીખ ૩/૧/૧૯૯૫ ના આદેશ દ્વારા, સહાયક પોસ્ટ માસ્ટર જનરલે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે પ્રતિવાદીને 'ઓસી' સમુદાય તરીકે ગણવામાં આવે અને તે મુજબ પ્રતિવાદીની સર્વિસ બુકમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તે 'ઓસી' સમુદાયનો છે.

૧૧/૭/૧૯૯૭ પર, સક્ષમ અધિકારી એટલે કે હૈદરાબાદ જિલ્લાના કલેક્ટરે એક આદેશ પસાર કર્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીએ મંડલ મહેસૂલ અધિકારી પાસેથી એસટી જાતિનું પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું છે, જો કે તે 'કોંડા કાપૂ' સમુદાયનો નથી, પરંતુ તે 'કાપૂ' સમુદાયનો છે, જે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય નથી.આથી, કલેક્ટરે પ્રતિવાદીનું જાતિ પ્રમાણપત્ર રદ કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો અને મુખ્ય પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ, એપી સર્કલને ૧૧/૭/૧૯૯૭ ના આદેશ દ્વારા પ્રતિવાદી સામે કાર્યવાહી કરવા વિનંતી કરી હતી.

તે આદેશ સામે નારાજ થઈને, પ્રતિવાદીએ રાજ્ય સરકાર સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી, જેનો ૧૭/૨/૨૦૦૧ પર નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો નથી અને તેને તે રીતે ગણી શકાય નહીં, અને ટપાલ વિભાગ પ્રતિવાદી સામે યોગ્ય શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરી શકે છે.

પરિણામે પ્રતિવાદીને તેની સામે નીચેના આરોપો ઘડવા માટે ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ તારીખનો ચાર્જ મેમો જારી કરવામાં આવ્યો હતો:

"કે તેઓ સિકંદરાબાદ પોસ્ટલ ડિવિઝનમાં ટી/એસ કલર્ક તરીકે કામ કરતી વખતે 'એસટી' સમુદાય માટે અનામત પદ સામે ચુડીસીમાં બઢતી માટે ૧૯/૯/૭૬ પર યોજાયેલી પરીક્ષામાં હાજર રહ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેમને ઉપરોક્ત આરક્ષણના આધારે એલએસજી કેડરમાં પણ બઢતી આપવામાં આવી હતી.જો કે, જીઓ એમએસ નંબર ૨૮ તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૧ મુજબ આંધ્ર પ્રદેશ સરકારે જાહેર કર્યું કે શ્રી કે. સત્યનારાયણા તેમના દ્વારા જાહેર કરાયેલ કોંડા કાપૂના નથી અને તેથી એસટી શ્રેણી હેઠળ અનામત માટે હકદાર નથી.

શ્રી કે. સત્યનારાયણે બઢતીના હોદ્દા પર અનુસૂચિત જનજાતિ સામે અનામતનો લાભ ઉઠાવ્યો હતો, જોકે તેઓ ઉપરોક્ત વર્ગના નથી અને તેથી તેઓ સંપૂર્ણ પ્રામાણિકતા જાળવવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા અને સરકારી કર્મચારીને અયોગ્ય રીતે વર્ત્યા હતા, જે સીસીએસ (આચાર) નિયમો, ૧૯૬૪ના નિયમ ૩ (૧) (i) અને (iii) ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરે છે.આરોપોનું નિવેદન અરજદાર દ્વારા તેમની સેવા દરમિયાન મેળવેલા આરક્ષણની વિગતો આપે છે.

ઉપરોક્ત આરોપ પત્રનો જવાબ આપવાને બદલે, પ્રતિવાદીએ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદ સમક્ષ OA દાખલ કર્યો હતો, જેનો

નિકાલ આદેશ ૧૫/૦૩/૨૦૦૪ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અરજદારને તારીખ ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ ના આરોપ પત્રમાં પોતાનો જવાબ રજૂ કરવાના નિર્દેશ આપવામાં આવ્યા હતા અને ઉપરોક્ત જવાબ રજૂ કર્યા પછી શિસ્ત સત્તામંડળે તેના પર વિચાર કરવો જોઈએ.કોઈ પણ જવાબ દાખલ કરવાને બદલે પ્રતિવાદીએ હાઈકોર્ટમાં રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી જેને મંજૂરી આપવામાં આવી છે અને તેથી આ અપીલ કરવામાં આવી છે.

અમારા મતે, હાઈકોર્ટ રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવામાં ન્યાયી ન હતી.

બિહાર સ્ટેટ હાઉસિંગ બોર્ડના એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર વિરુદ્ધ રામદેશ કુમાર સિંહ અને અન્યો દ્વારા આ અદાલતના શ્રેણીબદ્ધ નિર્ણયો દ્વારા સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય રીતે આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક નોટિસ સામે કોઈ રિટ નથી. જે. ટી. ૧૯૯૫ (૮) એસ. સી. ૩૩૧, વિશેષ નિયામક અને અન્ય વિરુદ્ધ મોહમ્મદ.ગુલામ ગૌસ અને અન્ય AIR ૨૦૦૪ SC ૧૪૬૭, ઉલગપ્પા અને અન્યો વિરુદ્ધ વિભાગીય કમિશનર, મૈસૂર અને અન્યો ૨૦૦૧ (૧૦) એસ. સી. સી. ૨૩૯, ચુપી રાજ્ય વિરુદ્ધ બ્રહ્મ દત્ત શર્મા અને અન્ય AIR ૧૯૮૭ SC ૯૪૩ વગેરે. સામાન્ય રીતે માત્ર કારણદર્શક નોટિસ અથવા આરોપપત્ર સામે રિટ પિટિશન પર વિચાર ન કરવો જોઈએ તેનું કારણ એ છે કે તે તબક્કે રિટ પિટિશનને અકાળ ગણી શકાય.માત્ર આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક

નોટિસ કાર્યવાહીના કોઈ કારણને જન્મ આપતી નથી, કારણ કે તે કોઈ પણ પક્ષના અધિકારોને અસર કરતો પ્રતિકૂળ આદેશ નથી, સિવાય કે તે કોઈ અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી વ્યક્તિ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યો હોય.શક્ય છે કે કારણદર્શક નોટિસના જવાબ પર વિચાર કર્યા પછી અથવા તપાસ કર્યા પછી સંબંધિત અધિકારી કાર્યવાહીને પડતી મૂકી શકે અને/અથવા એવું માની શકે કે આરોપો સ્થાપિત નથી થયા.તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે કોઈ પણ પક્ષના કોઈ અધિકારનું ઉલ્લંઘન થાય છે ત્યારે રિટ હોય છે.માત્ર કારણદર્શક નોટિસ અથવા આરોપપત્ર કોઈના પણ અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરતું નથી.જ્યારે કોઈ સજા લાદવાનો અથવા પક્ષને અન્યથા પ્રતિકૂળ અસર કરતો અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે જ ઉક્ત પક્ષને કોઈ ફરિયાદ હોવાનું કહી શકાય.

રીટ અધિકારક્ષેત્ર એ વિવેકાધીન અધિકારક્ષેત્ર છે અને તેથી તે હેઠળની વિવેકબુદ્ધિ કલમ ૨૨૬ સામાન્ય રીતે કારણદર્શક નોટિસ અથવા આરોપપત્રને રદ કરીને તેનો ઉપયોગ થવો જોઈએ નહીં.

તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કેટલાક ખૂબ જ દુર્લભ અને અપવાદરૂપ કેસોમાં હાઈકોર્ટ આરોપપત્ર અથવા કારણદર્શક નોટિસને રદ કરી શકે છે જો તે સંપૂર્ણપણે અધિકારક્ષેત્ર વગરની અથવા અન્ય કોઈ કારણસર જો તે સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર

હોય તો.જો કે, સામાન્ય રીતે ઉચ્ચ અદાલતે આવી બાબતમાં દખલ ન કરવી જોઈએ.

પ્રતિવાદીના જાણકાર વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે પ્રતિવાદી સામેના આરોપની અગાઉથી જ તપાસ કરવામાં આવી હતી અને અગાઉની કાર્યવાહીમાં તેને આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.આથી, તેમણે દલીલ કરી હતી કે વિવાદિત આરોપ મેમો બેવડા જોખમ સમાન હશે અને તેથી તે ગેરકાયદેસર છે.તેમણે લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર દિલ્હી અને અન્યો વિરુદ્ધ એચ. સી. નરેન્દ્ર સિંહ ૨૦૦૪ (૧૩) એસ. સી. સી. ૩૪૨માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો.

અમે પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલ સાથે સંમત છીએ કે જો મેમો તારીખ ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ હેઠળ લગાવવામાં આવેલા આરોપની અગાઉ સક્ષમ અધિકારી દ્વારા નિયમિત તપાસમાં તપાસ કરવામાં આવી હોત, અને જો પ્રતિવાદીને તે જ આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો હોત, તો બીજી તપાસ યોગ્ય ન હોત.જો કે, વર્તમાન કેસમાં, અમારો અભિપ્રાય છે કે પ્રતિવાદી સામે તારીખ ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ ના ચાર્જ મેમો હેઠળ લગાવવામાં આવેલા આરોપોની કોઈ સત્તાધિકારી દ્વારા તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તે આરોપોમાંથી તેને મુક્ત

કરવામાં આવ્યો ન હતો.તેથી અમારો અભિપ્રાય છે કે તે બેવડા સંકટનો કેસ નથી.

હકીકતમાં, સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેના ૧૫/૦૩/૨૦૦૪ ના આદેશના ફક્ત પમાં પ્રતિવાદીની દલીલની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવામાં આવી હતી.

વર્તમાન કેસમાં, અગાઉની કાર્યવાહીમાં એવું કોઈ તારણ નોંધવામાં આવ્યું ન હતું કે પ્રતિવાદીએ તેને આપવામાં આવેલી કોઈપણ બઢતી માટે અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયનો લાભ લીધો ન હતો.હકીકતમાં, સત્તામંડળને સંતોષ થયો હતો કે તેમણે સેવામાં અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવાર તરીકે નહીં પણ 'ઓસી' ઉમેદવાર તરીકે પ્રારંભિક પ્રવેશ મેળવ્યો હતો.જો કે, એવું લાગે છે કે તેમની અનુગામી બઢતી અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાય માટે અનામત હોદ્દાઓની વિરુદ્ધ હતી, જેમાં તેઓ સંકળાયેલા ન હતા.હેદરાબાદના જિલ્લા કલેક્ટરના આદેશ સામે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલનો નિકાલ કરતી વખતે, રાજ્ય સરકારે ખોટા જાતિ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવા માટે રેકૉર્ડની ચકાસણી કર્યા પછી શિસ્તની કાર્યવાહી કરવા માટે આ બાબત નોકરીદાતાને મોકલી હતી.એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદીએ અનુસૂચિત જનજાતિ સમુદાયના હોવાના આધારે યુ. ડી. સી. તરીકે અને એલ. એસ. જી. કારકુન તરીકે બે બઢતી મેળવવા માટે અનુસૂચિત

જનજાતિ સમુદાયનો લાભ લીધો હતો અને આ કારણોસર જ સત્તાવાળાઓએ તારીખ ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ પર આક્ષેપિત ચાર્જ મેમો જારી કર્યો હતો.તેથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર દિલ્હી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણયનો ગુણોત્તર વર્તમાન કેસમાં લાગુ પડતો નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમારો અભિપ્રાય છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો વિવાદિત ચુકાદો સાચો નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે.અમે સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેના ૧૫/૦૩/૨૦૦૪ ના આદેશ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત છીએ.પ્રતિવાદીને હવે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે કે તે આજથી ત્રણ અઠવાડિયાની અંદર ૨૩/૧૨/૨૦૦૩ના ચાર્જ મેમોમાં પોતાનો જવાબ રજૂ કરે અને સંબંધિત સત્તામંડળે કાયદા અનુસાર ઝડપથી નિર્ણય લેવો જોઈએ અને ત્યારબાદ પ્રતિવાદીને સુનાવણીની તક આપ્યા પછી ઉપરોક્ત નિર્ણયના અનુસરણમાં યોગ્ય કાનૂની કાર્યવાહી કરવી જોઈએ.

અપીલની મંજૂરી છે.ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપવામાં આવશે નહીં.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.